

SAAGU VALGUSE PEREKESKUSED

Lühikokkuvõte

SA Saagu Valguse missioon on aidata kaasa laste heaolu tagamisele ühiskonnas.

Loodavate perekeskuste eesmärgiks on pakkuda lastega peredele mitmekülgseid tegevusi, mis parandavad nende toimetulekut ning ennetavad laste heaolu ja arengut ohustavaid riske kogukonna tasandil. Perekeskuse meeskond toetab kogukonnas elavaid lastega peresid laste kasvatamisel, tegeleb süsteemselt tervisedenduse ja lastekaitset pakkuva ennetustegevusega, et vältida probleemide süvenemist ja kompenseerida abi puudumist.

Miks me seda teeme?

Tõendus põhisel lähenemisel põhineva ennetustegevuse ja varase sekkumise kaudu on võimalik ära hoida laste erinevate probleemide (nt laste arenguprobleemid, hooletusse jätmine, väärkohtlemine, käitumisprobleemid jne.) teket või pidurdada nende süvenemist. Mõjus ennetustöö on investering tulevikku, süsteemne panustamine aitab vähendada kulusid tagajärgedega tegelemisele.

Lastega peredele pakutakse kohalikul tasandil erinevaid teenuseid, kuid ennetavate ja peresid toetavate teenuste kättesaadavus ja kvaliteet ei ole piisav ega üleriigiliselt ühtlane. Sageli ei jõua vajalik abi õigeaegselt peredeni. Kuigi viimastel aastatel on riigis toimunud positiivseid arenguid ennetuse ja teenuste arenduses, siis ressursse suunatakse endiselt pigem tagajärgedega tegelemisele. Kitsaskohaks on ka vähene koostöö ja killustatus erinevate valdkondade spetsialistide vahel.

Mitmed riiklikud strateegiaid kirjeldavad valdkonnaülese koostöö ja ennetustegevuse tähtsust. Laste heaolu ja arengut ohustavate riskide ennetusmeetmete rakendamise kohustus tuleneb lastekaitseadusest ning kehtib nii riigile kui omavalitsustele. Vaatamata headele algatustele, puudub süsteemselt korraldatud praktiline väljund nende suundade realiseerimiseks. Puudub mehhanism, mis toetaks riiklike soovitude ja mõjusate teenuste arendamist ning elluviimist kohaliku omavalitsuse tasandil.

Mida perekeskuses tehakse?

Peamisteks klientideks on lastega pered, perioodil lapseootusest kooliminekuni. Perekeskuse südameks on avatud mängutuba, kus väikelaste vanemad saavad koos käia ja omavahel suhelda ning kus jagatakse laste arendamise ja kasvatamisega seotud infot. Keskuses korraldatakse lapse sünnieelsel ja -järgsel perioodil tervisedenduslikku nõustamist, pere ja -beebikooli ning vastsündinu koduviisi. Lapse arengu toetamiseks ja vajalike oskuste arendamiseks pakutakse vanemlike oskuste koolitusi, tugigruppe ja perekeskset nõustamist. Abivajavatele peredele võimaldatakse pereteraapiat, perelepitust ning perede jõustamist lapse huvides olevate lahenduste leidmiseks ja riskide vähendamiseks.

Saagu Valguse perekeskustel on ühtne kvaliteedi- ja tugisüsteem, mis tagab tegevuse tulemuslikkuse ja järjepidevuse. Spetsialistid hindavad pere vajadusi terviklikult ja lähenevad probleemide lahendamisele individuaalselt. Perekeskuses pakutakse tõendus põhiseid programme ning hinnatakse nende teenuste tulemuslikkust, mille mõju on seni teadmata.

SAAGU VALGUSE PILOOTPROJEKTI LÜHITUTVUSTUS

SA Saagu Valguse perekeskuste pilootprojekti eesmärgiks on aidata kaasa uue kvaliteedi loomisele lastega perede probleemide ennetamisel, perede abistamisel ja laste vaimse tervise edendamisel. Selleks töötab SA Saagu Valgus välja terviklahenduse koordineeritud ja tõhusate teenuste pakkumiseks kogukondlikes perekeskustes ning toetab nende väljaarendamist ja tegevuse kvaliteedi arendust. Teenuste rahastamise ja korraldamise ülesanne on kohalikul omavalitsusel tulenevalt seadusandlikest ülesannetest.

Piloodi ülesandeks on luua kohalikul tasandil vajalik kompetentsibaas ning toetada kohalikke omavalitsusi Saagu Valguse (SV) perekeskuste käivitamisel ja tegevuse mõjususe hindamisel. SV perekeskuses pakutavate tõhusate tegevuste tulemusena vähenevad laste vaimse tervise ja käitumisprobleemid, kasvab vanemlik kompetents ja väheneb perest eraldatud ning asendushooldusele paigutatud laste arv. Pilootprojekti tegevused:

I ettevalmistav etapp, planeerimine

Saagu Valguse meeskond koondab ja kirjeldab detailselt planeeritavaid tegevusi ning hindab vajadusi, võimalusi ja riske. Samaaegselt alustatakse läbirääkimisi kohalike omavalitsustega, et leida huvitatud ja koostööd soovivaid partnereid. Kaasatakse olulisi võtmeisikuid, kelle abiga tagatakse riiklikud kokkulepped, erialased pädevused ja arengut toetavad ekspertarvamused. Peamisteks koostööpartneriteks on Sotsiaalministeerium, Tervise Arengu Instituut, Eesti Haigekassa, Eesti Ämmaemandate Ühing ja Pereterapeutide Ühing. Kaardistatakse kohalike omavalitsuste hetkeolukord ja vajadused, tehakse finantsanalüüs ja koostatakse perekeskuste eelarve.

Perekeskuste kompetentsibaasi loomiseks valitakse ja kohandatakse tõenduspõhiseid ning teisi eelduslikult mõjusaid programme/teenuseid, standardiseeritud hindamisvahendeid ning planeeritakse ja viiakse läbi tulevaste perekeskuste töötajate koolitust.

II käivitamise ja tegevuste elluviimise etapp - uute perekeskuste loomine

Kolmes kohalikus omavalitsuses avatakse perekeskused samm-sammult, vastavalt kogukonna eripäradele ja vajadustele. Värvatakse personali ja kohandatakse vajalikud ruumid. Tegeletakse teavituse ja kaasamisega kohalikul tasandil.

Tegevuste kvaliteedi ja ühtlase praktika tagamiseks toimub pidev koolitus, juhendamine ja standardite loomine koostöös perekeskuste meeskondadega ja kohalike võtmeisikutega. nõustatakse ja jõustatakse personali, arendatakse uusi teenuseid, mille järgi tekib vajadus. Luuakse võrgustik, et soodustada mitmekülgset abi ja vältida dubleerivaid tegevusi teiste asutustega. nõustatakse ja jõustatakse personali, arendatakse vastavalt võimalusele uusi teenuseid, mille järgi tekib vajadus.

III edukuse ja mõju hindamine

SV perekeskuste tegevuse mõjususe hindamine on oluline osa kvaliteedisüsteemist. Süsteemselt kogutakse tagasisidet klientide rahulolu kohta ning viiakse läbi mõju hindamist teenustele, mida pole varasemalt hinnatud. Vajadusel kaasatakse erapooletuid eksperte välisriikidest ja tehakse koostööd kõrgkoolidega teadustöö elluviimiseks.

IV tegevuste korrigeerimine ja edasiste tegevuste planeerimine

Peale 14-18 kuu möödumist keskuste avamisest, koostatakse kokkuvõttev raport ning avaldatakse pilootprojekti tulemused. Tulemustest lähtuvalt otsustatakse edaspidised tegevused ja korrigeeritakse olemasolevaid teenuseid. Edukuse korral planeeritakse mudelit levitada üle-eestiliselt.

Projekti periood: märts 2018 - märts 2021